

OBSAH

Předmluva	9
Seznam zkratk	11
1. kapitola – Úvod do sociálního zabezpečení	13
1.1 Sociální ochrana a její nástroje	15
1.2 Právo sociálního zabezpečení	16
1.3 Systémy sociální ochrany upravené právem sociálního zabezpečení	17
1.4 Sociální události	21
1.5 Financování sociální ochrany	28
2. kapitola – Historie sociálního zabezpečení	31
2.1 Historické počátky sociální ochrany	31
2.2 Vznik moderních systémů sociální ochrany	33
2.3 Právní vývoj systémů sociální ochrany na území České republiky ..	35
2.3.1 Vývoj úpravy sociální ochrany za Rakousko-Uherska	36
2.3.2 Reformy po vzniku samostatného Československa	39
2.3.3 Reformy po 2. světové válce – Národní pojištění	42
2.3.4 Sociální zabezpečení podle sovětského vzoru po roce 1956	44
2.3.5 Demokratizační reformy	45
3. kapitola – Právo sociálního zabezpečení v České republice	48
3.1 Předmět práva sociálního zabezpečení	49
3.2 Systém práva sociálního zabezpečení	52
3.3 Prameny právní úpravy	55
3.3.1 Úvod	55
3.3.2 Mezinárodní smlouvy a další významné dokumenty mezinárodního práva	56
3.3.3 Právo Evropské unie	63
4. kapitola – Zdravotní pojištění	66
4.1 Charakteristika a právní úprava	66
4.1.1 Základní pojmy a vazby ve veřejném zdravotním pojištění	69
4.1.2 Práva a povinnosti pojištěnců	71
4.2 Rozbor pojistného na veřejné zdravotní pojištění	74
4.2.1 Plátcí pojistného na veřejné zdravotní pojištění	75

4.2.2	Vyměřovací základ a sazba pojistného	78
4.2.2.1	Vyměřovací základ v zaměstnání	78
4.2.2.2	Vyměřovací základ u osob samostatně výdělečně činných	80
4.2.2.3	Vyměřovací základ u osob bez zdanitelných příjmů	81
4.2.3	Povinnosti zaměstnavatelů, osob samostatně výdělečně činných a osob bez zdanitelných příjmů v oblasti pojistného na veřejné zdravotní pojištění	82
4.2.3.1	Povinnosti zaměstnavatelů ve zdravotním pojištění	82
4.2.3.2	Povinnosti osob samostatně výdělečně činných ve zdravotním pojištění	83
4.2.3.3	Povinnosti osob bez zdanitelných příjmů	83
4.2.3.4	Povinnosti související s odvodem pojistného, záloh na pojistné a způsob placení pojistného	84
4.2.4	Sankce za neplnění povinností	84
4.2.4.1	Penále a pokuty	84
4.2.4.2	Přirážka k pojistnému	85
4.2.4.3	Pravděpodobná výše pojistného	86
4.3	Organizace a řízení v oblasti pojistného na zdravotní pojištění	86
5.	kapitola – Nemocenské pojištění	89
5.1	Charakteristika a právní úprava	89
5.2	Osoby nemocensky pojištěné	91
5.2.1	Okruh nemocensky pojištěných osob	91
5.2.2	Účast na nemocenském pojištění	94
5.3	Dávky nemocenského pojištění	98
5.3.1	Podmínky nároku na dávku	98
5.3.2	Podpůrčí doba	105
5.3.3	Výše a výpočet dávek	107
5.3.4	Podmínky nároku na výplatu	108
5.4	Posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění	108
5.5	Organizace a provádění nemocenského pojištění	110
5.5.1	Organizace nemocenského pojištění	110
5.5.2	Povinnosti zaměstnavatelů a dalších subjektů v nemocenském pojištění	111
5.5.3	Řízení v nemocenském pojištění	113

6. kapitola – Důchodové pojištění	114
6.1 Charakteristika a právní úprava důchodového pojištění	114
6.1.1 Charakteristika důchodového pojištění	114
6.1.2 Právní úprava důchodového pojištění	119
6.2 Osoby důchodově pojištěné	121
6.2.1 Okruh důchodově pojištěných osob	121
6.2.1.1 Osoby povinně důchodově pojištěné	121
6.2.1.2 Osoby ekonomicky aktivní	121
6.2.1.3 Osoby v pracovních a služebních vztazích	121
6.2.1.4 Osoby ekonomicky neaktivní	126
6.2.2 Osoby dobrovolně důchodově pojištěné	128
6.2.3 Poznámka k dobám důchodového pojištění a náhradním dobám důchodového pojištění	129
6.2.3.1 Obecně o dobách důchodového pojištění	129
6.2.3.2 Doby důchodového pojištění	130
6.2.3.3 Náhradní doby důchodového pojištění	131
6.3 Dávky důchodového pojištění	131
6.3.1 Druhy důchodů a obecné zásady stanovení výše důchodů	131
6.3.2 Výpočtový základ	132
6.3.2.1 Obecné zásady stanovení výpočtového základu	132
6.3.2.2 Osobní vyměřovací základ	133
6.3.2.3 Redukce osobního vyměřovacího základu	136
6.3.3 Starobní důchod	139
6.3.3.1 Podmínky nároku	139
6.3.3.2 Obecné zásady stanovení výše starobního důchodu	142
6.3.3.3 Souběh starobního důchodu s příjmem výdělečné činnosti	145
6.3.4 Invalidní důchod	146
6.3.4.1 Podmínky nároku	146
6.3.4.2 Výše invalidního důchodu	146
6.3.4.3 Souběh invalidního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti	147
6.3.5 Vdovský a vdovecký důchod	147
6.3.5.1 Podmínky nároku	147
6.3.6 Sirotčí důchod	148

6.3.6.1	Podmínky nároku	148
6.3.6.2	Výše důchodu	149
6.3.6.3	Poskytování důchodu při výdělečné činnosti	149
6.3.7	Souběh nároků na důchody	149
6.3.8	Zvyšování důchodů	150
6.4	Organizace a řízení důchodového pojištění	153
6.4.1	Organizace důchodového pojištění	153
6.4.2	Povinnosti zaměstnavatelů	154
6.4.3	Řízení v důchodovém pojištění	155
6.5	Doplňkové důchodové systémy	157
7.	kapitola – Pojistné na sociální zabezpečení	160
7.1	Charakteristika a právní úprava pojistného na sociální zabezpečení	160
7.2	Rozbor pojistného na sociální zabezpečení	162
7.2.1	Poplatníci pojistného	162
7.2.2	Vyměřovací základ a sazba pojistného	165
7.2.2.1	Vyměřovací základ zaměstnance a zaměstnavatele	165
7.2.2.2	Započitatelnost příjmů do vyměřovacího základu	165
7.2.2.3	Vyměřovací základy osob samostatně výdělečně činných	167
7.2.2.4	Vyměřovací základ osoby dobrovolně důchodově pojištěné	169
7.2.2.5	Maximální vyměřovací základ	169
7.2.2.6	Sazby pojistného	170
7.2.3	Povinnosti plátců pojistného	171
7.2.3.1	Povinnosti osob samostatně výdělečně činných	173
7.2.3.2	Povinnosti osob dobrovolně důchodově pojištěných	175
7.2.4	Sankce za neplnění povinností	175
7.2.4.1	Penále a pokuty	175
7.2.4.2	Přirážka k pojistnému	177
7.2.4.3	Pravděpodobná výše pojistného	177
7.3	Organizace a řízení v pojistném na sociální zabezpečení	178

8. kapitola – Státní sociální podpora	179
8.1 Charakteristika a právní úprava	179
8.2 Oprávněné osoby	181
8.3 Dávky státní sociální podpory	184
8.3.1 Přídavek na dítě	191
8.3.1.1 Podmínky nároku na přídavek na dítě	191
8.3.1.2 Výše přídavku na dítě	191
8.3.2 Příspěvek na bydlení	193
8.3.2.1 Podmínky nároku na příspěvek na bydlení	193
8.3.2.2 Výše příspěvku na bydlení	196
8.3.3 Porodné	196
8.3.3.1 Podmínky nároku na porodné	196
8.3.3.2 Výše porodného	198
8.3.4 Rodičovský příspěvek	198
8.3.4.1 Podmínky nároku na rodičovský příspěvek	198
8.3.4.2 Výše a další pravidla pro poskytování rodičovského příspěvku	200
8.3.5 Pohřebné	203
8.3.5.1 Podmínky nároku na pohřebné	203
8.3.5.2 Výše pohřebného	203
8.4 Organizace a řízení	203
9. kapitola – Sociální pomoc	209
9.1 Pomoc v hmotné nouzi	209
9.1.1 Charakteristika a právní úprava	209
9.1.1.1 Hmotná nouze	210
9.1.1.2 Sociální poradenství a sociální práce	212
9.1.2 Oprávněné osoby	214
9.1.3 Dávky pomoci v hmotné nouzi	215
9.1.3.1 Nárok na dávku a její výplatu, zvláštní příjemce, formy poskytování dávek, výplata dávek	215
9.1.3.2 Příspěvek na živobytí	217
9.1.3.3 Doplatek na bydlení	222
9.1.3.4 Mimořádná okamžitá pomoc	225
9.1.4 Organizace a řízení	226
9.2 Dávky pro zdravotně postižené osoby	227
9.2.1 Charakteristika a právní úprava	227
9.2.2 Oprávněné osoby	228

9.2.3	Dávky a průkazy pro osoby zdravotně postižené.	230
9.2.3.1	Příspěvek na mobilitu	230
9.2.3.2	Příspěvek na zvláštní pomůcku	231
9.2.3.3	Průkazy osob zdravotně postižených	233
9.2.4	Organizace a řízení.	235
9.2.5	Exkurz do zaměstnávání osob se zdravotním postižením	236
9.2.5.1	Povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením	236
9.2.5.2	Chráněné pracovní místo	237
9.3	Sociální služby	238
9.3.1	Charakteristika a právní úprava	238
9.3.2	Oprávněné osoby	239
9.3.3	Příspěvek na péči	246
9.3.3.1	Podmínky nároku na příspěvek na péči	247
9.3.4	Osoby poskytující pomoc	248
9.3.5	Organizace a řízení	251
10.	kapitola – Sociální zabezpečení v Evropské unii	254
10.1	Úvodní charakteristika sociálního zabezpečení na úrovni Evropské unie	254
10.2	Charakteristika sociálního zabezpečení v členských státech EU	258
10.3	Rovné příležitosti mužů a žen v sociálním zabezpečení.	261
10.3.1	Rovné postavení mužů a žen v primárním právu	262
10.3.2	Rovné postavení mužů a žen v sekundárním právu	264
10.4	Koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii	265
10.4.1	Osobní a věcná působnost nařízení	267
10.4.2	Hlavní principy koordinace	268
10.4.3	Spolupráce při koordinaci sociálního zabezpečení	272
10.5	Otevřená metoda koordinace	274
	Summary	281
	Přílohy	283
	Literatura	291
	O autorech	295
	Věcný rejstřík	298